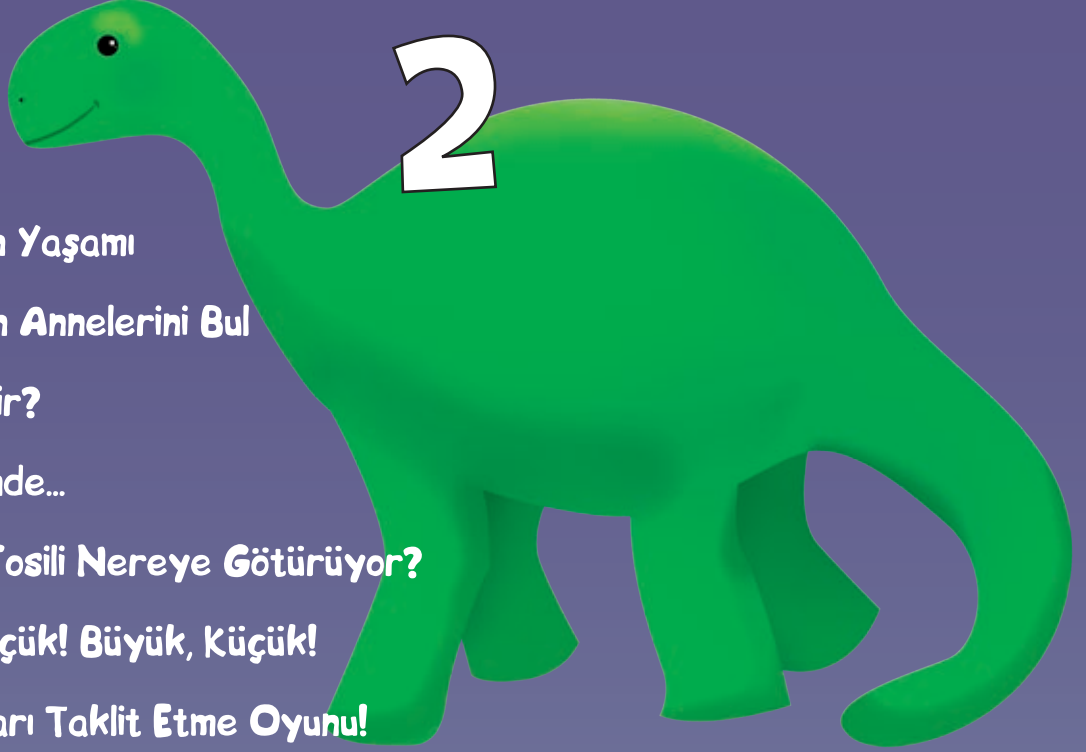

İçindekiler

- 2 Dinozorların Yaşamı
- 8 Dinozorların Annelerini Bul
- 10 Fosil Nedir?
- 12 Fosil Peşinde...
- 14 Şebnem Fosili Nereye Götürüyor?
- 16 Büyük, Küçük! Büyük, Küçük!
- 20 Hayvanları Taklit Etme Oyunu!
- 22 Çok Merak Ediyorum
- 24 Yumurtalar Ne Kadar Farklı!..
- 26 Haydi Mutfağa
- 28 Çakçak Keşfediyor
- 30 Küçük Eller İşbaşında
- 32 Kırçıl'ın Seçtikleri

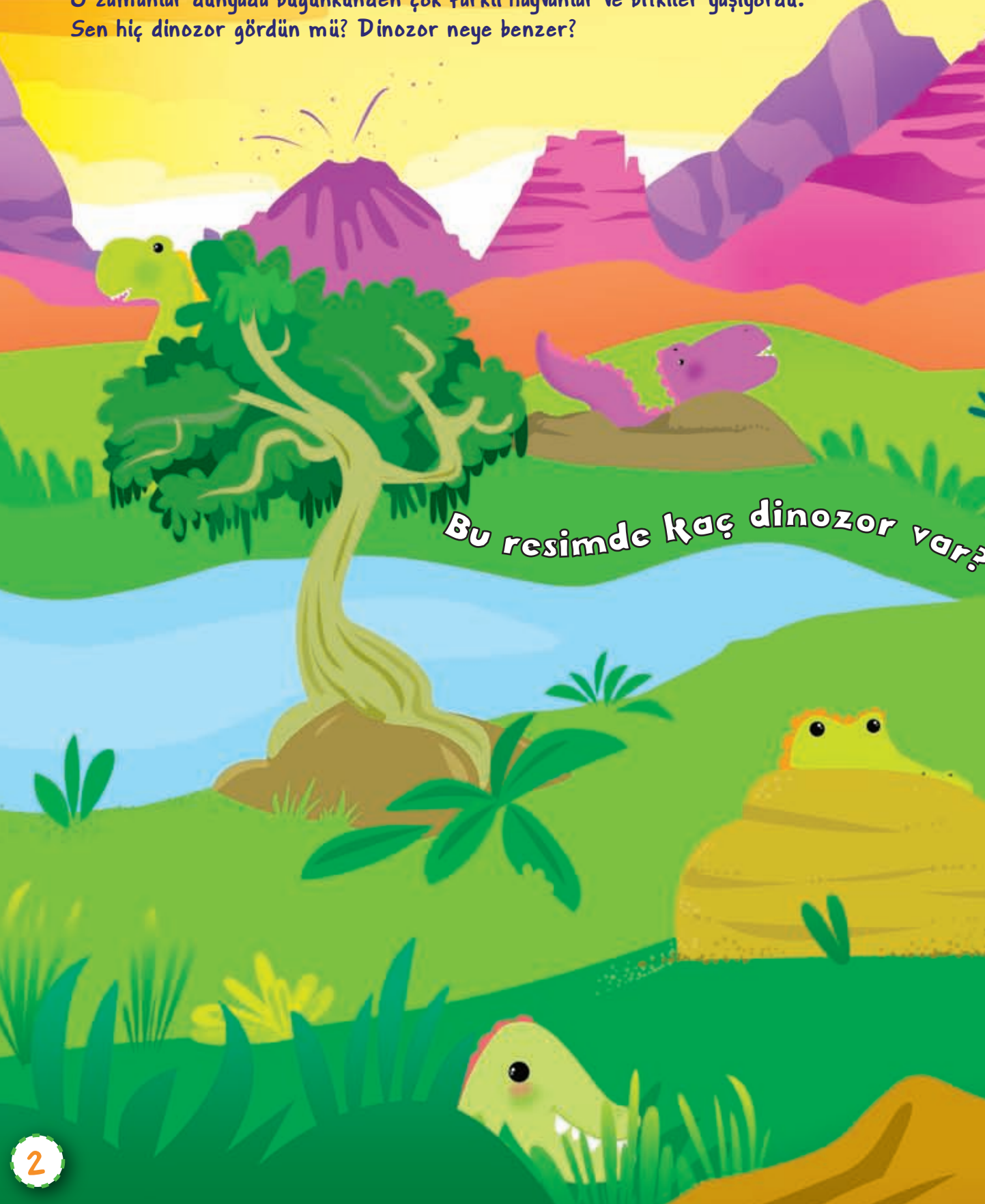
24

20

Dinozorların Yaşamı

Dinozorlar, çok ama çok uzun zaman önce yaşadılar.
O zamanlar dünyada bugünkünden çok farklı hayvanlar ve bitkiler yaşıyordu.
Sen hiç dinozor gördün mü? Dinozor neye benzer?

Bu resimde kaç dinozor var?

Dinozorların bazıları bitkilerle, bazıları da etle besleniyordu.
Bazılarıysa hem et hem de bitkilerle besleniyordu.

Bazı dinozorlar dört ayak üzerinde yürüyordu.

Bazı dinozorların boyu çok uzundu.

Bazı dinozorlar küçüktü.

Bazı dinozorların derisi, diken andıran çıkıntılarla kaplıydı.

Bazı dinozorlar iki ayak üzerinde yürüyordu.

Dinozorların bazıları gerçekten de çok büyüktü!

Bu resimde kaç farklı dinozor görüyorsun?

Bak, dinozor yavrusu
yumurtadan çıkıyor.

Anne dinozor yumurtalarını
avılardan korumak için yuvasının
başında nöbet tutuyor.

Dinozorların Annelerini Bul!

Yavru dinozorlar acıkmış. Annelerinin kendilerine yiyecek getirmesini bekliyorlar.

Dinozor yavrularının annelerini çıkartmalar arasından bulup yanlarına yapıştırır mısın?

Fosil Nedir?

Bir zamanlar yeryüzünde yaşamış canlılar şimdi yok! Peki bu canlıların bir zamanlar yaşadıklarını nasıl biliyoruz? Elbette "fosil"lerden! Fosil, bazen bir taşın üzerindeki yaprak izi, bazen de bir dinazorun ayak izi olabilir. Bazen de taşlaşmış bir mamut iskeleti!

İşte, bir dinazorun ayak izi fosili!

Bu Fosil Kime Ait?

Burada farklı canlıların ve fosillerinin fotoğrafları var. Hangi fosilin hangi canlıya ait olduğunu bulabilir misin?

Yusu  uk

Deniz kabuğu

Deniz yildizi

E  reli  otu

Fosil Peşinde...

Fosiller, eskiden yaşamış canlıları tanımamızı sağlar. Fosil bulmak, fosilbilimcilerin işidir.

Bu fosilbilimci, toprağın altındaki fosilleri bulmaya çalışıyor. Gözlüğünü ve eldivenini takmış, işe başlamaya hazır!

Şimdi fosili buradan çıkaracak. Ama ona zarar vermek istemiyor. Bu yüzden fosilin çevresindeki toprağı bir fırçayla yavaşça temizliyor.

Yaşasın! Bir fosil buldu.
Bu, hangi canlının fosili acaba?

Kürekle toprağı kazıyor.

Fosille ilgili tüm
bilgileri defterine
yazıyor.

Bu fosilin, çok eskiden
yaşamış, salyangoza
benzeyen bir canlıya ait
olduğunu düşünüyor.
Fosili büyüteçle
iyice inceliyor.

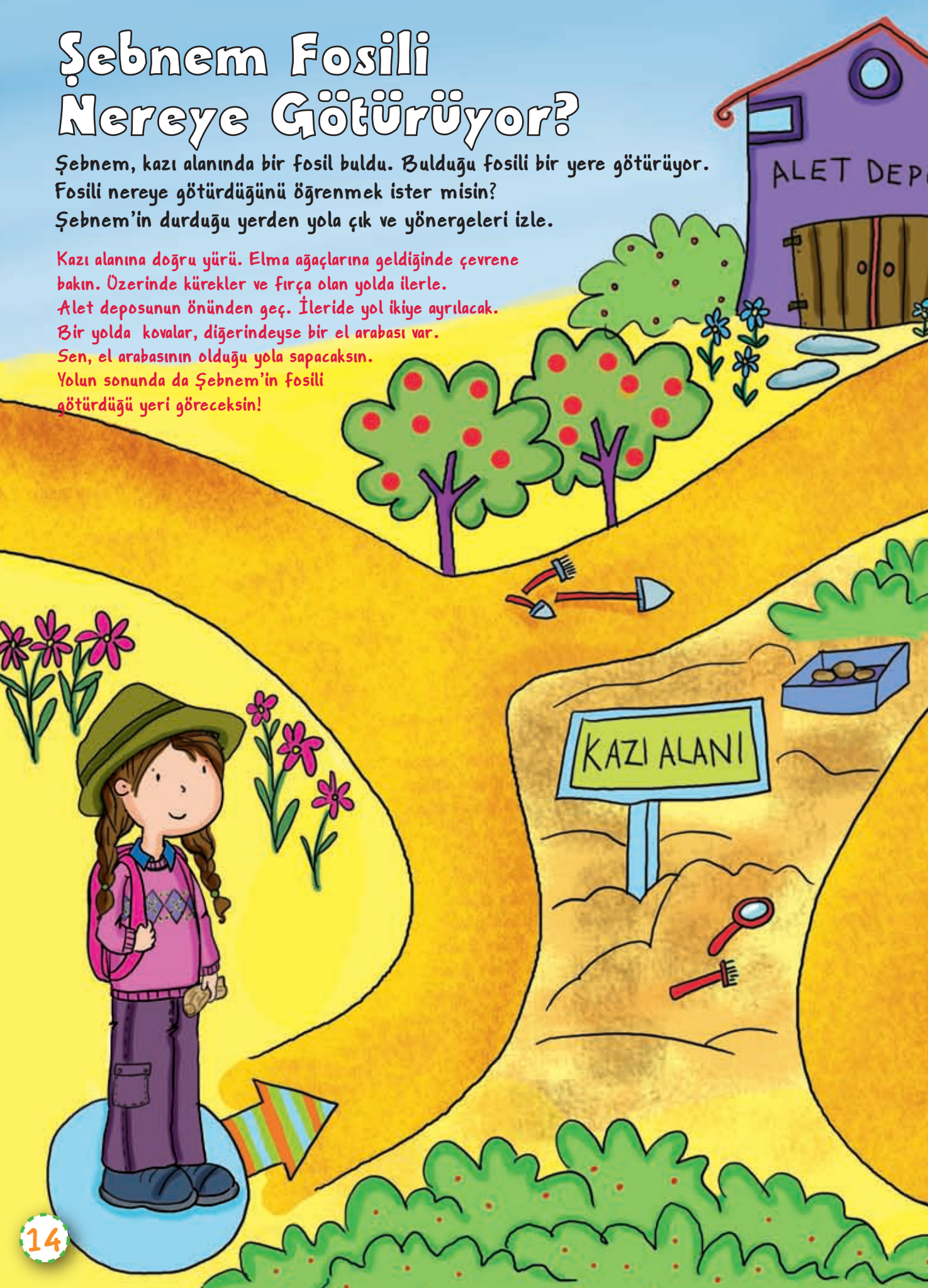

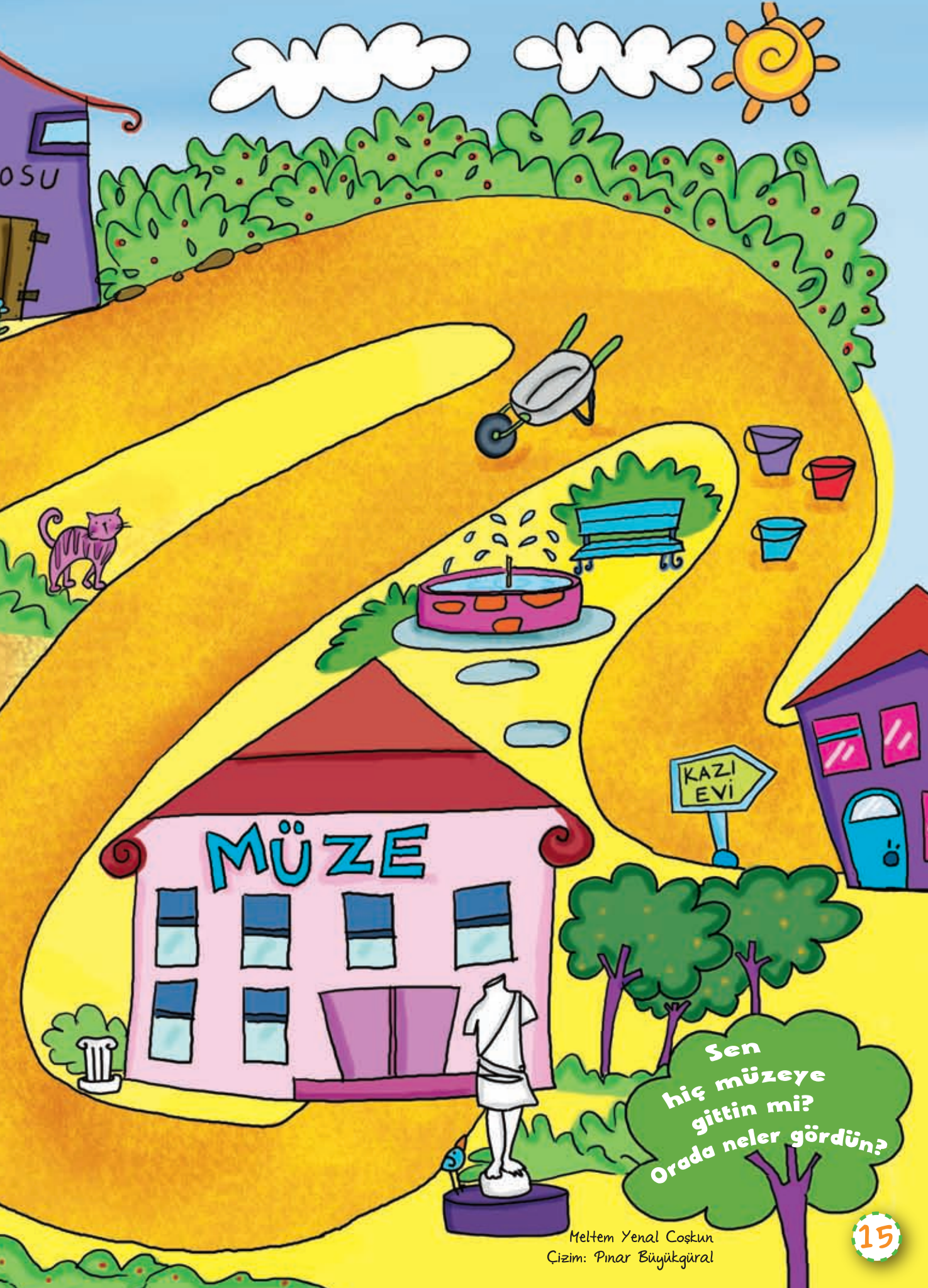
Fosil toprağın
altından çıkarıldı.
Peki, bu fosili
korumak için ne
yapmak gerek?
Düşün bakalım!

Şebnem Fosili Nereye Götürüyor?

Şebnem, kazı alanında bir fosil buldu. Bulduğu fosili bir yere götürüyor. Fosili nereye götürdüğünü öğrenmek ister misin? Şebnem'in durduğu yerden yola çık ve yönergeleri izle.

Kazı alanına doğru yürü. Elma ağaçlarına geldiğinde çevrene bakın. Üzerinde kürekler ve fırça olan yolda ilerle. Alet deposunun önünden geç. İleride yol ikiye ayrılacak. Bir yolda kovalar, diğerindeyse bir el arabası var. Sen, el arabasının olduğu yola sapacaksın. Yolun sonunda da Şebnem'in fosili götürdüğü yeri göreceksin!

Büyük, Küçük! Büyük,

Bazen kendimi çok **büyük** hissederim!

Küçük! Büyük, Küçük!

Bazen de çok küçük!

Neye
bakıyorsun
Karamel?

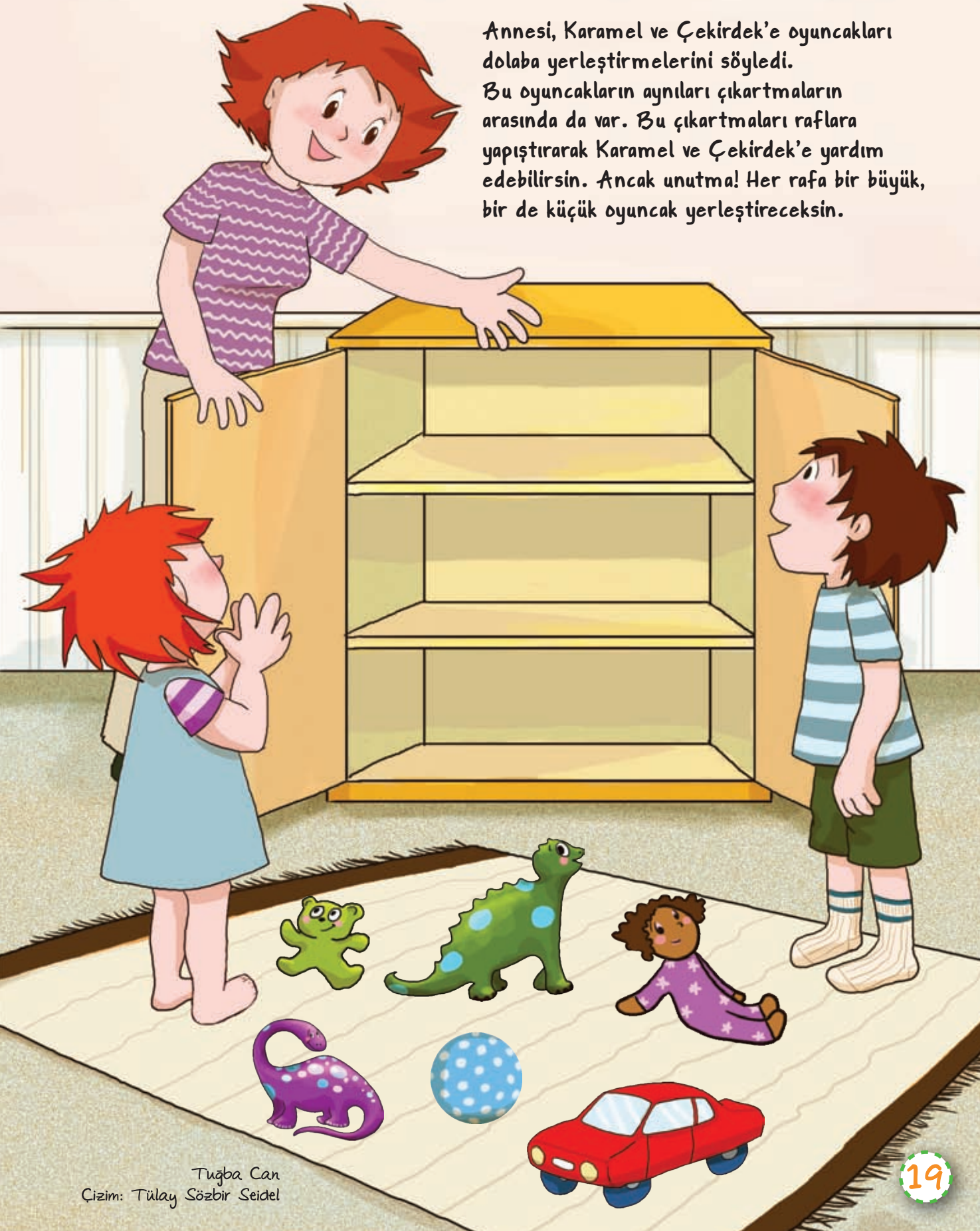
Dinozorlara!
Baksana Çekirdek,
dinozorlar bu
ağaçtan bile
büyükmüş.

Büyük

Küçük

Haydi, Oyuncakları Dolaba Yerleřtir!

Annesi, Karamel ve çekirdek'e oyuncakları dolaba yerleştirmelerini söyledi. Bu oyuncakların aynıları çıkartmaların arasında da var. Bu çıkartmaları raflara yapıştıarak Karamel ve çekirdek'e yardım edebilirsin. Ancak unutma! Her rafa bir büyük, bir de küçük oyuncak yerleştireceksin.

Hayvanları Taklit Etme Oyunu

Haydi bir oyun oynayalım: "Hayvanları taklit etme oyunu!" Önce bir hayvan seç. Sonra bu hayvan gibi dur ya da onun gibi hareket et. Arkadaşların da senin hangi hayvanı taklit ettiğini bilmeye çalışsınlar.

Bacaklarını açarak
yere otur.
Başını öne eğip
sırtını kambur yap.
Başını hafifçe yana
yatır. Panda gibi
oturabildin mi?

Dik dur. Bacaklarını birbirine iyice
yaklaştır. Ayaklarını yanlara doğru
hafifçe aç. Karnını öne çıkar.

Kollarını da yanlara doğru aç.

Şimdi, küçük adımlarla
yanlara doğru sallana
sallana yürüyorsun.

İşte bir penguen
oldun.

Dizlerini kır ve
çömel. Ellerini
de iyice açıp
yere koy. Veee
bu
şekilde zıplamaya
başla. İşte bir kurbağa
oldun. Vrak vrak vrak!..

Yüzü koyun yere uzan. Başını
hafifçe kaldır. Kollarından
destek alarak kıvrıla kıvrıla
ilerlemeye çalış. Bu
hareket, birden fazla kişiyle
çok daha kolay yapılabilir. Tıs
tıs tıs!.. İşte bir yılan oldunuz.

**Düşün bakalım, başka
hangi hayvanları
taklit edebilirsin?**

Dizlerini hafifçe kır. Biraz öne doğru eğil.
Kollarını serbest bırakarak aşağı sarkıt.
Şimdi yanlara doğru sallanarak yürü.
Bakalım kim olduğunu anlayabilecekler mi?

Neden tavuklar yumurtlıyor; insanlar, kuzular, atlar doğuruyor? Sürüngenler yumurtlar mı?

Deniz Taşçı / 5 Yaş / Fethiye - Muğla

Canlılar farklı biçimde çoğalırlar. Örneğin, kuşlar ve sürüngenler yumurtlayarak çoğalırlar. Yavrular, yumurtaların içinde gelişirler. Yeterince büyüdüklerinde yumurtayı kırıp dışarı çıkarlar. Bazı canlılarsa yavrularını doğururlar. Bu canlılara "memeliler" denir. Memelilerin yavruları, doğduktan sonra sık sık annelerinin sütünü emerler. Böylece hızla büyürler.

Tüm kuşlar yumurtlayarak çoğalır. Tıpkı yumurtalarından yeni çıkmış bu iki yaban ördeği gibi! Fark ettin mi? Orada, yumurtadan çıkmak üzere olan iki yaban ördeği daha var.

Ben artık çıkıyorum.
Haydi, sen de gell

Tamam!
Bekle benil

Yılan bir sürüngenidir.
Diğer sürüngenler gibi
o da yumurtlayarak çoğalır.

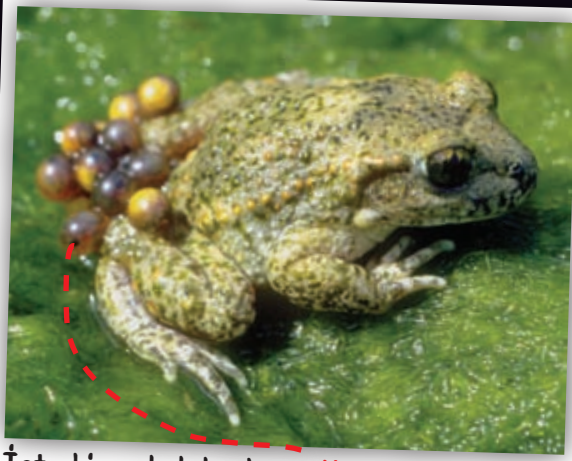
Koyun, at ve aslan
bিরer memelidir.
Tüm memeliler gibi
yavrularını doğurur
sonra da emzirirler.

Yumurtalar Ne Kadar Farklı!..

Palyaçobalığı, kurbağa, kaplumbağa, penguen, uğurböceği gibi pek çok hayvan yumurtlar. Her hayvanın yumurtasının şekli, rengi ve büyüklüğü farklıdır. Bazıları top gibi yuvarlak, bazılarıysa elips şeklindedir. Bazıları siyah, bazıları beyaz, bazıları da turuncu, sarı, ya da kırmızı renktedir. Peki, sen hangi hayvanların yumurtasını gördün? Anlatır mısın?

İşte bir palyaçobalığı. Denizdeki bir kayanın üzerine **yumurtalarını** bırakmış. Minik sarı yumurtaları sen de fark ettin mi? Ne kadar çoklar değil mi?

İşte bir erkek kurbağa. **Yumurtaları**, arka ayaklarının üzerinde taşıyor. Onları buraya nasıl yerleştirmiş acaba?

Bu kaplumbağanın kaç **yumurtası** var?

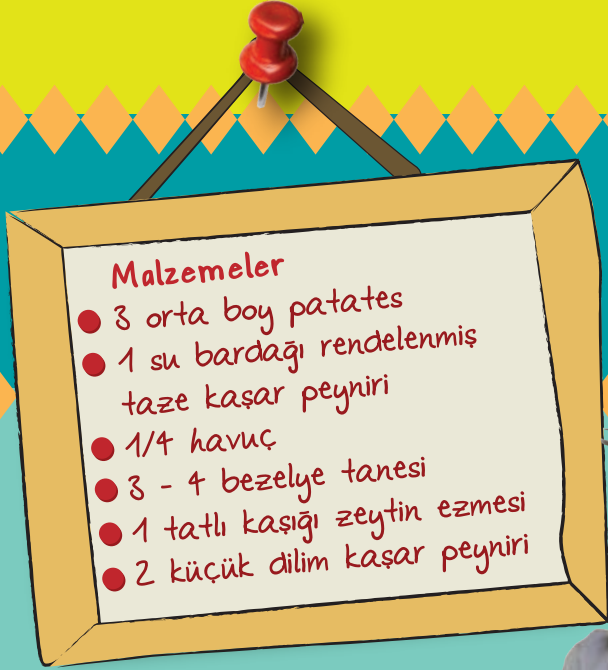
İmparator penguen **yumurtasını** ayaklarının üzerinde tutuyor. Penguen bunu neden yapıyor?

Uğurböceği, **yumurtalarını** kocaman bir yaprağın üzerine bırakmış. Bu yumurtalar sence neye benziyor?

“Patates Dinozoru” Yapıyoruz

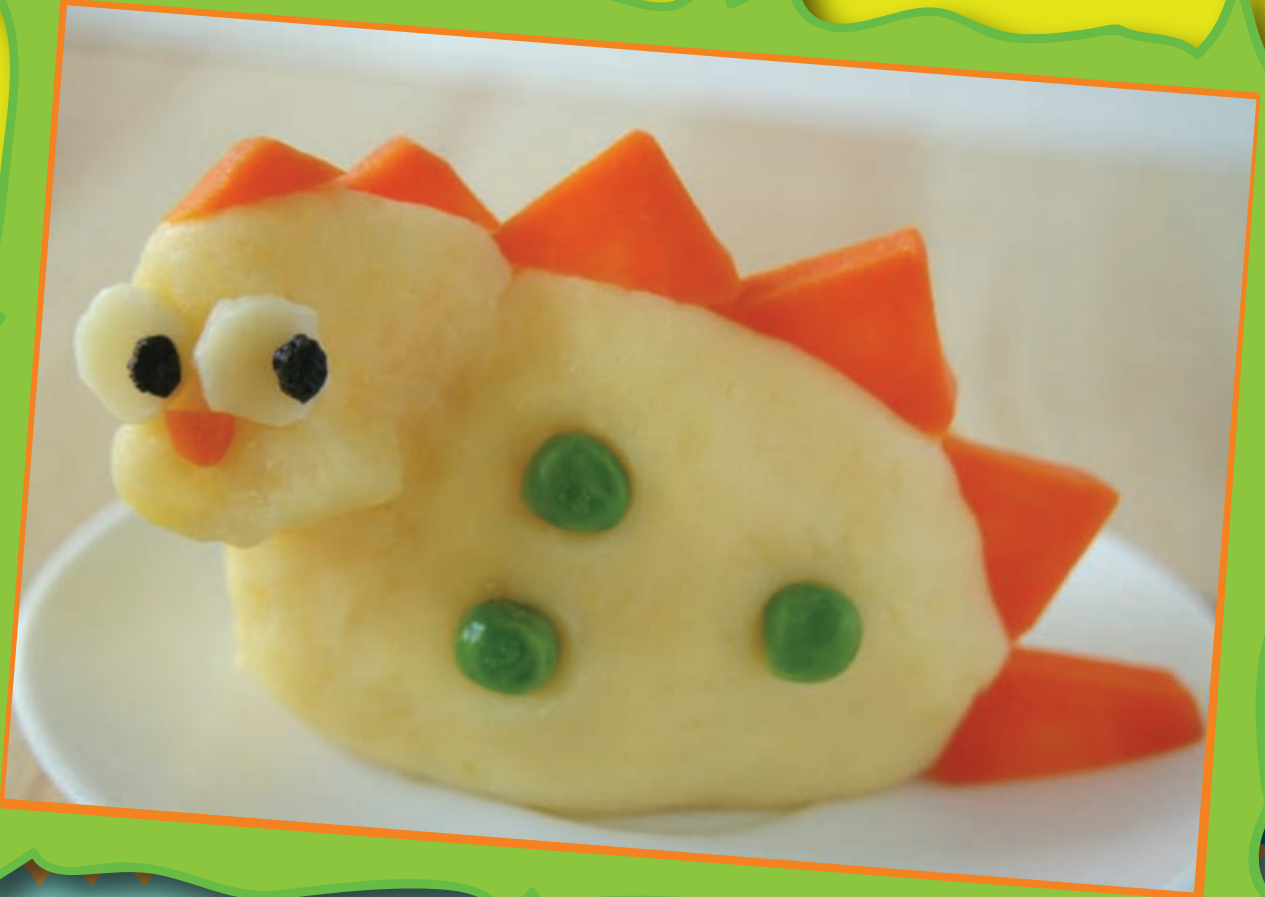

Malzemeler

- 3 orta boy patates
- 1 su bardağı rendelenmiş taze kaşar peyniri
- 1/4 havuç
- 3 - 4 bezelye tanesi
- 1 tatlı kaşığı zeytin ezmesi
- 2 küçük dilim kaşar peyniri

Bu etkinlik mutlaka yetişkinlerle birlikte yapılmalıdır.

Patatesleri haşlamakla işe başlayın. Bu sırada, bir kâğıda hayalinizdeki dinozorun resmini yapın. Haşlanmış patatesleri rendeleyin. Rendelenmiş kaşar peynirini üzerine ekleyin ve iyice karıştırın. Elinize yapışmayan, rahat şekillendirebileceğiniz bir patates püresi elde edeceksiniz. Bu püreye kâğıda çizdiğiniz benzeyen bir dinozor şekli verin. Dinozoru süslemek için havuç, bezelye, kaşar ve zeytin ezmesi gibi malzemeler kullanabilirsiniz. Biz, dinozorımızı süslemek için havuçtan, irili ufaklı üçgen parçalar kestik. Bunları, dinozorun sırtına yerleştirdik. Ağzını da küçük bir havuç parçasından yaptık. Haşlanmış bezelyelerle de gövdesini süsledik. Gözleriniyse kaşar peyniri ve zeytin ezmesinden yaptık.

Afiyet olsun, iyi eğlenceler.

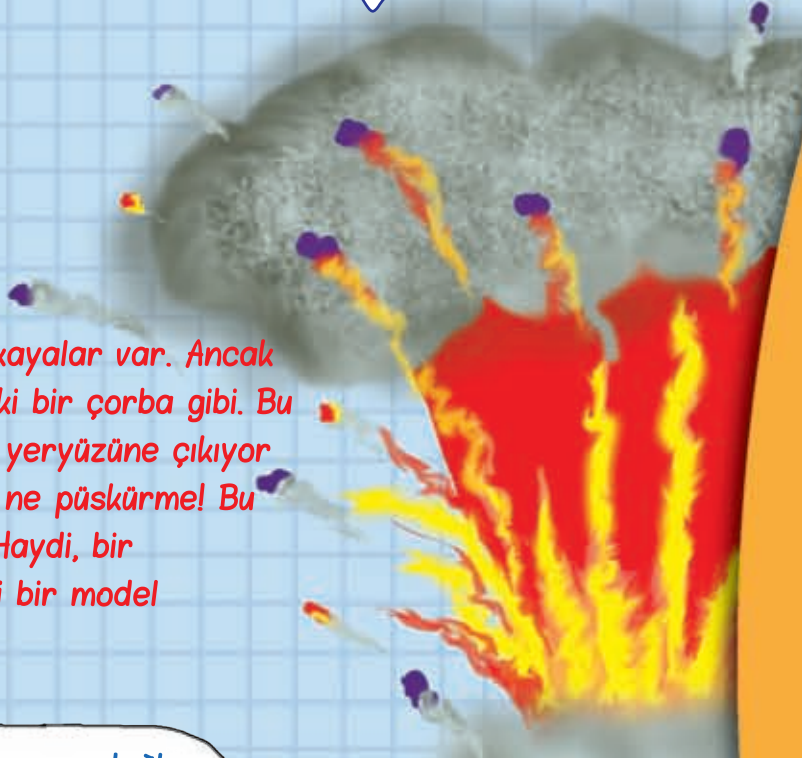
Yazı ve fotoğraflar: İpek Kuşçu

Yanardağ Nasıl Püskürür?

Toprağın altında ne var, biliyor musun?
Kayalar! Bu kayalar çok sert! Sert
kayaların altında, derinlerde çok sıcak kayalar var. Ancak
bu kayalar sert değil, erimiş halde! Sanki bir çorba gibi. Bu
sıcak ve erimiş kayalar bir yolunu bulup yeryüzüne çıkıyor
ve yanardağlardan püskürüyor. Hem de ne püskürme! Bu
sırada yanardağdan gazlar da çıkıyor. Haydi, bir
yanardağın nasıl püskürdüğünü eğlenceli bir model
hazırlayarak görelim.

Çakçak, yanardağları
inceleyen bilimsanları
gibi giyinmişsin!

Haydi,
Sen de Dene!

Gerekli malzeme:

- Soda şişesi
- Oyun hamuru
- Kırmızı yiyecek boyası
- Karbonat
- Sirke
- Tepsi
- Çay kaşığı

1. Önce şişeyi tepsinin üzerine koy. Sonra da çevresine oyun hamuru yapıştırarak küçük bir dağ oluştur. Ancak dikkat et, şişenin ağzı oyun hamuruyla kapanmasın.

2. Şimdi de şişenin içine 1 çay kaşığı yiyecek boyası at. Sonra da şişeyi yarısına kadar sirkeyle doldur.

3. Son olarak şişenin içine 4 çay kaşığı karbonat ekle. Neler oluyor? Yanardağ püskürdü mü?

Biliyor musun? Bazen sirke ve karbonat gibi iki maddeyi karıştırdığımızda gaz çıkışı olur. Bu gaz çıkışı, senin yanardağının püskürmesini sağlar.

küçük eller işbaşında

Ağustos sayımızda hayalinizdeki dinazorun resmini yapmanızı istemiştik.
İşte dinozolarınız ve siz!

Ada Dündar - 5 yaş
İstanbul

Boray Gümrükcü
5 yaş - İstanbul

Defne İstanbullu
4,5 yaş - Adana

Doga Köksal
4 yaş - Ankara

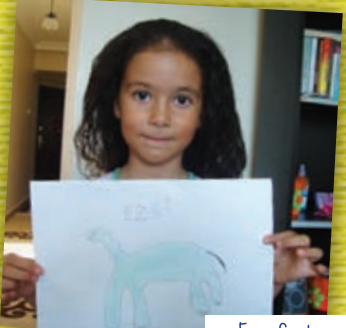
Elif Yıldız
6 yaş - Sakarya

Eylül Lüle
4,5 yaş - Samsun

Göksu Yıldız
6 yaş - Ankara

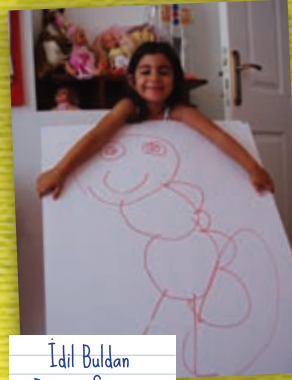
Ezgi Saydam
6 yaş - İzmir

Çağan Pepenoğlu
4,5 yaş - Sinop

Meric Olcay
5 yaş - Antalya

İdil Buldan
5 yaş - Samsun

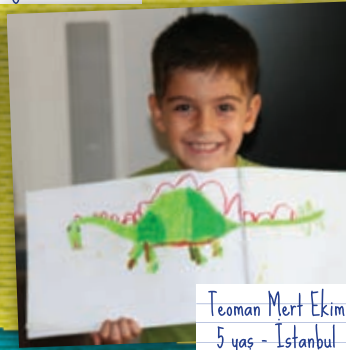
Gülsüm Naz Zeyli
6 yaş - Adana

Ayça Simsek
5 yaş - Balıkesir

Aylin Altuner
6 yaş - İzmir

Teoman Mert Ekim
5 yaş - İstanbul

Derin Dündar
3 yaş - İzmir

Atahan Bulut
5,5 yaş - İstanbul

Azra Duru Sayın
5 yaş - Tekirdağ

Alihan Kaymak
6 yaş - İstanbul

Alp İskit - 5 yaş
Ankara

Cosku Duman
6 yaş - Ankara

Elif Yıldız
6 yaş - Ankara

Gökem Yılmaz
5 yaş - Burdur

Orkun Eymen Okur
5 yaş - İstanbul

Pınar Özpolat
6 yaş - İstanbul

Sarp Doruk Atılğan
7 yaş - Ankara

Elif Kırım
4,5 yaş - Ankara

Öykü Sahin
7 yaş - Ankara

Nihan Batır
6 yaş - İstanbul

Omer Eren Mehmen
5 yaş - İstanbul

Ege Erdoğan
6,5 yaş - Eskişehir

Ege Mert Cömert
5 yaş - Bursa

Eliz Uygun
3 yaş - Adana

Sağlıklı olmak için pek çok şey yaparız.
Dişlerimizi fırçalamak, meyve yemek ve
spor yapmak gibi. Peki, sağlıklı olmak
için sen ne yapıyorsun? Haydi, bunu bir
fotoğrafla bize de göster.
15 Kasım'a kadar zamanın var.
Adresler aşağıda:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Köşesi
Atatürk Bulvarı No: 221
06100 Kavaklıdere / ANKARA
merakli.minik@tubitak.gov.tr

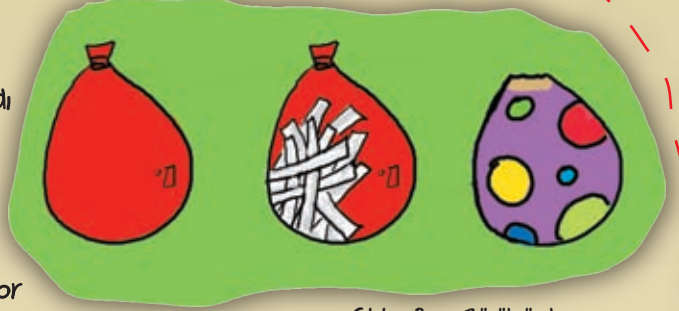

Elişi

Malzeme

- 1 balon
- Gazete kâğıdı
- Un
- Su
- Akrilik boya
- Boya fırçası
- Plastik dinazor oyuncakları

Çizim: Pınar Büyükgöral

Dinazor Yumurtaları

Dinazorların yumurtaları ne renkti? Üzerlerinde desenler var mıydı? Dinazor yumurtalarının yüzeyleri dokulu mu, yoksa pürüzsüz müydü?.. Kimse bu soruların yanıtını tam olarak bilmiyor. Yine de, çocuklarla birlikte kendi dinazor yumurtalarını yaratabilirsiniz! "Kâğıt hamuru"nun kullanıldığı bu etkinliğin tamamlanması birkaç gün sürüyor. Bir ölçü unla bir ölçü suyu, ısıya dayanıklı küçük bir kaptan iyice karıştırın. Bir tencerede dört ölçü su kaynatın. Un ve su karışımının bulunduğu kabı, 3 dakika kaynar su dolu tencerede bekletin. Sonra çıkarıp soğumaya bırakın.

Çocuklarla birlikte gazete kâğıtlarından 2-3 santimetre genişliğinde şeritler koparın. Balonun içine küçük bir dinazor oyuncakı koyun. Balonu şişirin. Kâğıt şeritleri un-su karışımına batırarak, balonun çevresini kaplayın. Ancak, 1-2 santimetrelilik bir bölümünü kapatmayın. Bir gece kurumaya bırakın. Balonu, ertesi gün bir kez daha kâğıt şeritle kaplayın. Kâğıtlar tamamen kuruyunca, bıraktığınız boşluktan balonu patlatıp parçalayarak çıkarın. Bu boşluğu, üzerine kâğıt yapıştırarak kapatın. Yumurtanızın hazır olmasına çok az kaldı. Artık, üzerini boyayabilirsiniz. Dilerseniz, daha sonra dinazor yumurtasını çatlatıp içindeki küçük dinazorun günışığına çıkmasını da sağlayabilirsiniz!

Elişi

Dinazorların Yaşam Öyküsü

Dinazorlar neye benziyorlardı? Nasıl yaşıyorlardı? Yavrularına nasıl bakıyor, onlara neler öğretiyorlardı? Peki, dinazorların yaşadığı zamanlarda dünya nasıl bir yerdi?.. Çocuklarla birlikte dinazorların yaşamını bir kolaj üzerinde canlandırabilirsiniz. Duvara yan yana kâğıtlar ya da kartonlar asarak büyük bir pano oluşturun. Dinazorlarla ilgili bulabildiğiniz kaynakları hep birlikte okuyup inceleyin. Çocuklara yukarıdaki gibi sorular sorun. Daha sonra, boyalar, kartonlar, eski gazete ve dergilerden kestiğiniz resimler vb. malzemeler kullanarak dinazorların öyküsünü anlatan bir kolaj yapın.

Oyun

Rolleri Değişin!

Önereceğimiz oyunda, bir çocuk ve bir yetişkin evde bir süreliğine rollerini değiştiriyorlar ve çocuk yetişkin, yetişkinse çocuk gibi davranmaya çalışıyor. Bu oyunda, oyuncular birbirlerinin gündelik işlerini yapabilir, birbirlerinin eşyalarını kullanabilir ya da birbirlerinin alışkanlıklarını canlandırmaya çalışabilirler.

Yetişkinlere not: Oyun sırasında birbirinizin olumlu özelliklerine odaklanmaya ve oyunu herkes için eğlenceli kılmaya çalışın. Evde yaşayan öteki kişilere de oyunu açıklayıp size yardımcı olmalarını isteyebilirsiniz.

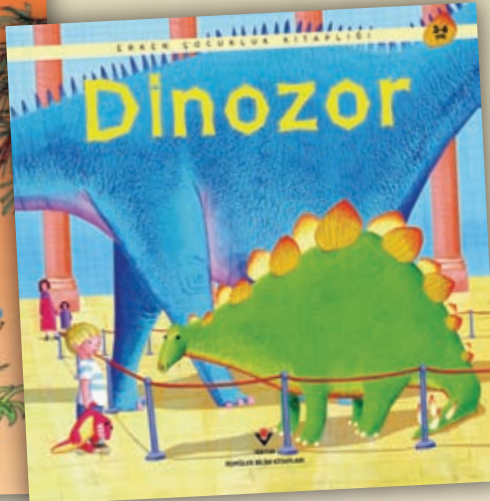
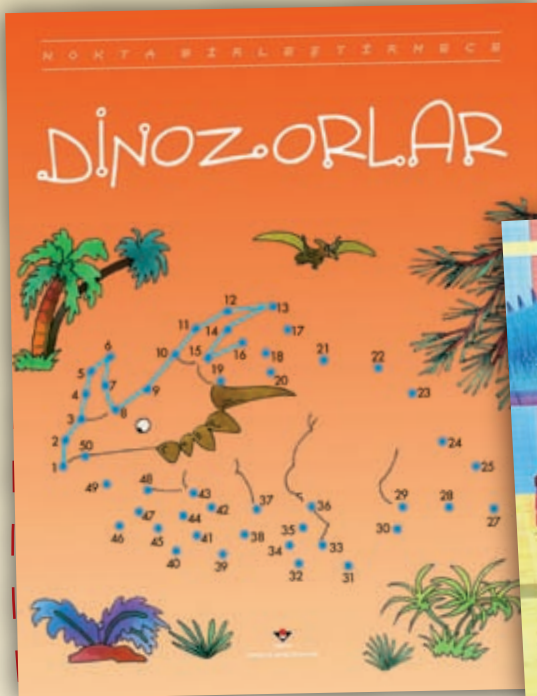

Çizim: Tülay Sözbir Seidel

Kaynak: Ellison, S. ve Gray, J. "365 Days of Creative Play", Sourcebooks, ABD, 1995.

Kitap

Dinozorları Tanıyalım

Çok ama çok uzun zaman önce, kocaman bir ormanın bir köşesinde duran büyük, kahverengi bir dinozor yumurtası vardı... Yumurtadan çıkan minik dinozor yavrusu büyüüp çevresindeki dünyayı keşfe çıktı... Bu yavru dinozorun yaşadıklarını, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları Erken Çocukluk Kitaplığı'nın yayımladığı "Dinozor" adlı kitapta

bulabilirsiniz. Aynı diziden yayınlanan "Dinozorlar" adlı nokta birleştirmece kitabındaysa hem dinozorlar hem de tarihöncesi dönemlerde yaşamış başka hayvanlar var. "Dinozor"u Anne Milbourne yazmış, Mandy Field resimlemiş, Adem Uludağ Türçeştirmiş. "Dinozorlar"ıysa Karen Bryant-Mole yazmış, Graham Round resimlemiş ve Özlem Özbal Türçeştirmiş.